

8/16

11/6

Kvinnor fick ordnar för första gången

i förgår, då det obligatoriska massdekorerandet ägde rum. Utdelningen skedde självfallet efter konventionella principer, så att exempelvis en hovdam tilldelades den högsta graden av den orden som främst är avsedd att uppmuntra intellektuell verksamhet, medan berömda forskare fick nöja sig med de lägsta graderna av samma utmärkelse. Detta är i sin ordning — det gäller inte att premiera förtjänsten, utan att markera den sociala ställningen — och borde rimligen bidra att göra hela saken löjlig. Ötrevligt är emellertid att kvinnorna, delvis på egen begäran, nu dragits in på en av de fåfångans marknader där de hittills inte varit verksamma; kvinnlig ironi inför karlar-nas ordensprakt har varit ett uppriskande inslag. Glädjande är att narraktigheten inom detta kön tycks vara relativt begränsad vad det nya fältet för dess exponerande beträffar. I det hela har de kvinnor som närmast måste ha kommit i fråga — t. ex. Kerstin Hesselgren, Karin Kock — tydligen sagt nej, ett gott föredöme för tveksamma snobbar av båda könen.

Rysslands enda demokratiska val

Bolsjevikisk agitation bland ryska bönder inför novembervalen 1917. Målning av David Sterenberg.

DEN REGIM som kom till makten i Ryssland genom marsrevolutionen 1917 såg som sin främsta uppgift att genomföra demokratiska val. Alla myndiga män och kvinnor fick rösträtt — och deras röster skulle väga lika, till skillnad från de vid dumavalen utsardömet tillämpade systemer. Men det dröjde länge innan valeskulle äga rum; blott att upprätt valjarlistor i det desorganiserade och krigande Ryssland var en väldig administrativ uppgift. Då valen äntligen kom till stånd, i slutet av november, hade bolsjevikerna redan med våld erövrat statsmakten; de hade emellertid suttit vid makten endast tre veckor, och deras möjligheter att öva på tryckning och beskära den reella valfriheten var begränsade.

Den enda ingående redogörelsen för dessa märkliga val har först nyligen publicerats; den är utarbetad av en amerikansk forskare (Oliver Henry Radkey, *The Election to the Russian Constituent Assembly 1917*, Harvard University Press, 2:50 dollar) som genomgått tillgängligt material vid arkiv inom och utom Ryssland. Så långt det för närvarande lär vara möjligt har Radkey fyllt en av de stora luckorna i samtidens politiska historia.

Bland de många vid valen uppträdande partierna är några få de ojämförligt viktigaste. Marxismen företräddes av två riktningar: mensjevikerna — närmast motsvarande de radikala socialdemokratiska riktningarna i Österrike, Norge och Schweiz — som i demokratin såg vägen till socialism; bolsjevikerna, som syftade till proletarietets diktatur och allmän socialisering, men förde valpropagandan under parollerna om omedelbar fred och konfiskation av godsägarnas jord till böndernas förmån. Den inhemska ryska radikalismen eller socialismen hade sitt fäste i det socialrevolutionära

partiet, som vädjade till bönderna med sina krav på att kronans och godsägarnas jord skulle överföras till bykommunerna; liksom mensjevikerna var socialrevolutionärerna principiella demokrater. Det främsta borgerliga partiet var de konstitutionella demokraterna (kadetterna), som förenade en liberalism av västerländskt snitt med utpräglat nationella tendenser.

Härtill kom ett otal partier som företrädde skilda nationaliteter och religioner (ukrainare, armenier, judar, muhammedaner osv.).

Enligt Radkeys undersökning avgavs nära 42 miljoner röster. Att bestämt fixera partiernas röstetal är omöjligt, då bilden förvirras av skilda blockbildningar samt kombinationer av religiösa och nationella särkrav med allmänt sociala och politiska syften. Klart är att de antisocialistiska partierna på sin höjd nådde 3,5 miljoner röster, varav flertalet tillföll kadetterna. I det egentliga Ryssland fick socialrevolutionärerna nära 16 miljoner, bolsjevikerna nära 10 miljoner, mensjevikerna 1,4 miljoner, medan de borgerliga tillsammans stannade vid omkring 3,2 miljoner; särskilt socialrevolutionärerna fick i andra områden betydande tillskott, främst i Ukraina. I det hela kan beräknas att socialrevolutionärerna fick klar absolut majoritet bland de röstande, medan bolsjevikerna stannade vid omkring 25 procent. Det bör understrykas att de traditionella utsagorna om de ryska böndernas trohet mot tsaren och kyrkan eftertryckligt dementerades genom valet; de klart konservativa och ortodoxa partierna saknade all värvande kraft.

I sina huvuddrag är dessa resultat förut kända. Den intressantaste kompletteringen ger Radkey genom en redogörelse i detalj för ställningen inom skilda valdistrikt. I de rena jordbruksdi-